Виконання будівельних/монтажних робіт в Україні іноземними компаніями

1. Вступ

2. Отримання ліцензії/сертифікату

3. Отримання дозволу або декларації відповідності

4. Податкові питання

5. Отримання дозволу на працевлаштування іноземців

6. Посвідка на проживання в Україні

В

Іноземні компанії, які планують виконувати в Україні монтажні чи будівельні роботи, перш ніж почати ввозити своє обладнання та відправляти своїх фахівців в Україну повинні провести детальний аналіз з метою врахування вимог українського законодавства.

В цій статті висвітлені основні положення українського законодавства стосовно отримання необхідних ліцензій, сертифікатів, дозволів та декларацій відповідності, податкові питання, а також стосовно необхідності отримання дозволу на працевлаштування в Україні для іноземних працівників та посвідки на тимчасове проживання для них.

Отримання ліцензії/сертифікату

Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» вимагає отримання ліцензії при виконанні робіт з будівництва (будівельних і монтажних робіт) об'єктів, які належать до середнього та значного класів наслідків (відповідальності). Якщо об'єкт належить до незначного класу наслідків (відповідальності), то ліцензію отримувати не потрібно. До об'єктів із середнім і значним ризиком, зокрема, відносяться готелі, житлові багатоповерхові будинки, торговельні центри, газопроводи, заправні станції та інші об'єкти.

18 березня 2020 року набули чинності зміни до українського законодавства, відповідно до яких скасовано ліцензування у сфері архітектури та будівництва. Замість ліцензування введено сертифікацію відповідального виконавця робіт, який відтепер обов'язково має залучатися до виконання робіт з будівництва об'єктів з середніми та значними наслідками.

Сертифікат видається Міністерством розвитку громад та територій України на конкретну особу. Відповідальний виконавець робіт нестиме відповідальність за неналежне виконання робіт (надання послуг) та порушення вимог законодавства, будівельних норм, державних будівельних стандартів і правил.

Скасування видачі нових ліцензій не означає скасування існуючих. У перехідний період ліцензії і сертифікати співіснуватимуть.

Отримання дозволу або декларації відповідності

Законодавством України передбачено перелік видів робіт, машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, для яких роботодавець, виробник або постачальник повинен отримати дозвіл Державної служби України з питань праці.

Державна служба України з питань праці видає дозволи на безоплатній основі на підставі висновку експертизи щодо стану охорони праці та безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання.

Строк дії дозволу становить:

- 5 років (з можливістю подальшого його продовження) – у випадку виконання робіт або експлуатації машин, механізмів та устаткування підвищеної небезпеки (експлуатація машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки - довготривалий період використання під час виробничого процесу машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки з урахуванням їх експлуатаційних характеристик);
- безстроково – у випадку застосування машин, механізмів та устаткування підвищеної небезпеки (застосування машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки - використання машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки за призначенням згідно з результатами оцінки їх відповідності вимогам законодавства з питань охорони праці та промислової безпеки).

До переліку видів робіт, машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, які вимагають отримання дозволу, включено, зокрема:

- виробництво, використання, переробка, зберігання, транспортування, застосування, утилізація та знешкодження вибухопожежонебезпечних і небезпечних речовин, горючих рідин та пов'язані з цим машини, механізми, устаткування;
- вибухові роботи та роботи, пов'язані з використанням енергії вибуху та відповідні технічні засоби;
- утилізація зброї, звичайних видів боєприпасів та виробів ракетної техніки та технологічне устаткування для цього;
- газонебезпечні роботи та роботи у вибухопожежонебезпечних зонах;
- спорудження магістральних газопроводів, нафтопроводів і продуктопроводів, систем газопостачання природного та зрідженого газу;
- підземні та відкриті гірничі роботи і гірничошахтне та гірничорятувальне устаткування.

В інших випадках набуття права на виконання робіт підвищеної небезпеки та експлуатації (застосування) машин, механізмів та устаткування підвищеної небезпеки може здійснюватися на підставі декларації відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства України з охорони праці.

Перелік видів робіт, машин, механізмів та устаткування підвищеної небезпеки, виконання або експлуатація (застосування) яких може здійснюватися на

підставі такої декларації, встановлений Кабінетом Міністрів України. Він включає, зокрема:

- ремонт гідротехнічних споруд;
- роботи на висоті понад 1,3 метра;
- роботи в трубопроводах;
- земляні роботи на глибині понад 2 метра або в зоні розташування підземних комунікацій чи під водою;
- роботи в діючих електроустановках напругою понад 1000 В і в зонах дії струму високої частоти;
- зварювальні роботи;
- технічний огляд, випробування, експертне обстеження (технічне діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки;
- монтаж, демонтаж, налагодження, ремонт, технічне обслуговування, реконструкція машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки;
- роботи, що виконуються за допомогою механічних підіймачів та будівельних підйомників;
- зведення, монтаж і демонтаж будинків, споруд, зміцнення їх аварійних частин тощо.

Дозволи на виконання робіт підвищеної небезпеки та/або експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки та декларації відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства з охорони праці підлягають державній реєстрації.

Податкові питання

Необхідно враховувати, що українське законодавство з метою оподаткування визначає будівельний майданчик, будівельний, складальний або монтажний об'єкт чи пов'язану з ними наглядову діяльність як "постійне представництво". При цьому загальна тривалість робіт, пов'язана з таким майданчиком, об'єктом чи діяльністю (у рамках одного проекту/пов'язаних між собою проектів), що виконуються нерезидентом через співробітників або інший персонал, найнятий ним для таких цілей, повинна перевищувати 12 місяців.

Нерезиденти, які здійснюють в Україні діяльність через відокремлені підрозділи, у тому числі постійні представництва, зобов'язані стати на облік у контролюючих органах. Одночасно із взяттям на облік нерезидента здійснюється взяття на облік відокремленого підрозділу такого нерезидента.

Суми прибутків нерезидентів, які провадять свою діяльність на території України через постійне представництво, оподатковуються в загальному порядку. При цьому таке постійне представництво прирівнюється з метою оподаткування до платника податку, який провадить свою діяльність незалежно від такого нерезидента.

Отримання дозволу на працевлаштування іноземців

У випадку, якщо іноземний громадянин перебуватиме на території українського підприємства (контрагента) з метою виконання будівельних та монтажних робіт (у тому числі, керуватиме роботою, надаватиме консультації тощо), необхідно спочатку отримувати дозвіл на працевлаштування в Україні такого іноземного громадянина.

Для отримання дозволу на застосування праці іноземців (відряджених іноземних працівників) українська компанія (контрагент) подає до територіального центру зайнятості, такі документи:

1) заяву за встановленою формою, в якій роботодавець підтверджує, що посада, на якій застосовуватиметься праця іноземця, відповідно до законів України не пов'язана з належністю до громадянства України і не потребує надання допуску до державної таємниці;

2) копії сторінок паспортного документа іноземця з особистими даними разом з перекладом на українську мову, засвідченим в установленому порядку;

3) кольорову фотокартку іноземця розміром 3,5 х 4,5 сантиметра;

4) копію договору (контракту), укладеного між українським та іноземним суб'єктами господарювання, яким передбачено застосування праці іноземців, які направлені іноземною компанією в Україну для виконання певного обсягу робіт (надання послуг).

Посвідка на проживання в Україні

Отримання дозволу на працевлаштування є підставою для отримання іноземцем довгострокової візи, оформлення посвідки на тимчасове проживання та реєстрації місця проживання в Україні.

При оформленні посвідки, іноземець отримує можливість безвиїзно перебувати на території України (необмежено в'їжджати або виїжджати) впродовж усього строку дії такої посвідки, такий іноземний громадянин прирівнюється в правах до громадян України, крім питань, окремо передбачених законами – таких як, наприклад, виборче право або придбання сільськогосподарських земель.

Для отримання посвідки на тимчасове проживання необхідні наступні документи:

- чотири кольорові фотокартки розміром 3,5 х 4,5 сантиметра;
- паспортний документ іноземця з візою типу D (після пред'явлення повертається, копія додається);
- переклад на українську мову сторінки паспортного документа іноземця з особистими даними, засвідчений у встановленому законодавством порядку;
- дійсний поліс медичного страхування;
- документ, що підтверджує сплату адміністративного збору;
- дозвіл на застосування праці іноземців;
- зобов'язання роботодавця повідомити Державну міграційну службу України та Мінекономіки про дострокове розірвання чи припинення трудового договору (контракту) з таким іноземцем.

Строк дії посвідки на тимчасове проживання для іноземців становить строк дії дозволу на застосування праці іноземців (до 3-х років).